Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/4200

20.8.2025

Resolution av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Bidrag till Europeiska kommissionens arbetsprogram för 2026

(C/2025/4200)

Föredragande: **Christa SCHWENG (Gr. I)**
María del Carmen BARRERA CHAMORRO (Gr. II)
Krzysztof Stanisław BALON (Gr. III)

Rådgivare	Jukka AHTELA (för föredraganden, Gr. I) Ioannis GRIGORIADIS (för föredraganden, Gr. II) Piotr SADOWSKI (för föredraganden, Gr. III)
Rättslig grund	Artikel 52.4 i arbetsordningen
Antagande vid plenarsessionen	19.6.2025
Plenarsession nr	597
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	156/4/8

1. Inledning

1.1 Med denna resolution bidrar Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK), i egenskap av det europeiska organiserade civila samhällets institutionella röst, till utformningen av kommissionens arbetsprogram för 2026. EU måste sätta demokrati, mänskliga rättigheter, hållbarhet, jämlikhet och social rättvisa i centrum. Arbetsmarknadens parter, det civila samhället och frivilligsektorn utgör kritisk infrastruktur för samhällsresiliensen och måste erkännas, skyddas och på ett meningsfullt sätt involveras i framsynsarbetet, beredskapen och återhämtningen i samband med alla kriser.

1.2 För att upprätthålla sitt globala ledarskap i en värld som snabbt förändras måste EU anta en ny strategi för konkurrenskraft som integrerar industripolitik, klimatambitioner och geopolitisk strategi. Detta kräver ett starkt fokus på investeringar och främjande av innovation och social sammanhållning, samtidigt som man säkerställer att den ekonomiska tillväxten är hållbar, social, inkluderande och resilient. Konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt måste gå hand i hand med social delaktighet.

1.3 En resilient industripolitik måste prioritera innovation, den gröna och den digitala omställningen och kompetensunionen, samtidigt som livslångt lärande och arbetstillfällen av hög kvalitet främjas. Den sociala och solidariska ekonomin måste stödjas som en drivkraft för rättvisa och sammanhållning. Eftersom försvarsberedskapen har blivit central i det nya säkerhetsläget måste den bli en gemensam prioritering, samtidigt som den förblir förankrad i rättigheter, transparens och rättsstatsprincipen.

1.4 Mot bakgrund av en ny geopolitisk ordning där utmaningar och kriser är normen, vilket undergräver och hotar EU, dess värden och dess medborgare, uppmanar EESK EU att fokusera på civil, samhällelig och militär beredskap och betonar behovet av social sammanhållning och en kultur av resiliens på alla samhällsnivåer.

1.5 De många kriserna har påverkat livskvaliteten för många européer. Vi måste återigen börja tro på att våra samhällen, som bygger på europeiska värden, fungerar, tro på vår ekonomi och tro på EU:s plats i världen genom att göra det möjligt för européerna att hålla jämna steg med den snabba samhällsutvecklingen och se till att ingen lämnas utanför. Tillgång till utbildning för att förvärva den kompetens som krävs på arbetsmarknader i ständig förändring kommer att vara avgörande för EU:s konkurrenskraft och välstånd.

1.6 Investeringar i forskning, utveckling, kompetensutveckling och strategiska sektorer måste stå i centrum för denna industripolitik så att industriell resiliens och långsiktig ekonomisk tillväxt samt arbetstillfällen av hög kvalitet kan säkerställas. Genom att fokusera på teknik såsom människocentrerad artificiell intelligens och förnybar energi kan EU behålla en konkurrensfördel inom branscher med högt värde.

1.7 För att upprätthålla EU:s konkurrenskraftiga sociala modell krävs väldefinierade investeringar i offentliga tjänster, socialt skydd samt en långtgående strategi mot fattigdom. EESK betonar det ömsesidiga beroendet mellan livsmedel, vatten, natur och klimat och efterlyser en rättighetsbaserad strategi för vattenresiliens som en hörnsten i EU:s blå giv.

1.8 På den globala arenan måste EU gå i spetsen för att skapa fred, och samarbeta med nya partner. På hemmaplan kan vi gemensamt åstadkomma resultat genom att investera i civil och social dialog, demokratiskt deltagande och framtida generationer.

2. **En ny plan för Europas hållbara välstånd och konkurrenskraft**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

Industripolitik

2.1 Fördjupa den inre marknadens övergång från fragmenterad nationell industripolitik till en mer långtgående och samordnad europeisk strategi där reglerings-, skatte- och handelspolitiken anpassas för att stärka den globala konkurrenskraften och främja arbetstillfällen av hög kvalitet.

2.2 Utforma färdplaner för ny teknik och reducera risken med tekniken genom pilotprojekt och gemensamma företag. Anta principer för en cirkulär ekonomi för att minska det externa beroendet. Effektivisera det finansiella stödet, bland annat genom den europeiska konkurrenskraftsfond som ska inrättas.

2.3 Genomför en övergripande EU-omfattande politik för vatten inom industrin som sedan kan anpassas till olika sektorer och komplettera given för en ren industri. I detta avseende bör EU överväga att undersöka potentialen hos natriumjonbatterier, som samtidigt skulle kunna öka elektrifieringen och vattenresiliensen.

Konkurrenskraft

2.4 Fortsätt med förenklingsagendan och därigenom bidraget till de europeiska företagens konkurrenskraft. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt företag med strategisk marknadsställning. En förenkling av lagstiftningen kan visserligen öka effektiviteten och produktiviteten och göra det lättare att utnyttja den inre marknadens potential, men den bör inte leda till att viktiga sociala, miljömässiga och arbetsrättsliga normer försvagas, eftersom dessa är delar av en balanserad strategi som stöder företag, skyddar arbetstagarna och tjänar samhällets bredare intressen.

2.5 Även om konkurrenskraft är ett centralt strategiskt mål för EU:s långsiktiga välstånd är det mycket viktigt att den sociala dimensionen inte går förlorad. Konkurrenskraft och produktivitet är avgörande för arbetstillfällen av hög kvalitet, goda arbetsvillkor, social dialog och kollektivförhandlingar. Arbetstagarnas deltagande i företagsstyrningen kan öka produktiviteten och bidra till resiliens.

2.6 Anpassa konkurrensreglerna för att balansera marknadseffektivitet med industriell resiliens och innovation, ekonomisk tillväxt och industriell konkurrenskraft samt upprätthålla EU:s modell för social marknadsekonomi.

2.7 Säkerställ att EU:s konkurrensregler möjliggör investeringar i den gröna och den digitala omställningen och främjar tjänster av allmänt intresse, samtidigt som marknadskoncentrationer och missbruk av dominerande ställning hanteras för att skydda företag, arbetstagare, konsumenter och de mest utsatta människorna.

Grön omställning och utfasning av fossila bränslen

2.8 Sträva efter strategiskt oberoende inom kritiska industrisektorer som hälso-, kemi- och läkemedelsindustrin och utarbeta en integrerad färdplan som omfattar deras leveranskedjor i sin helhet.

2.9 Rikta de politiska åtgärderna för att överföra kostnadsfördelarna med ren el till energiintensiva industrier (EII).

2.10 Säkerställ att det civila samhällets röst hörs genom dess roll i Europeiska plattformen för berörda aktörer inom den cirkulära ekonomin vid utarbetandet av rättsakten om cirkulär ekonomi.

2.11 Reformera elmarknaden på ett sådant sätt att den inte bara uppfyller målet om klimatneutralitet senast 2050, utan även målet om försörjningstrygghet och stabila och överkomliga priser, med särskild uppmärksamhet på tillgången till energi för människor i utsatta situationer.

2.12 Säkerställ att den inre marknaden främjar uppåtgående social och ekonomisk sammanhållning, samtidigt som FN:s miljöstandarder för målen för hållbar utveckling upprätthålls.

Forskning, teknik och innovation

2.13 Erbjud forskare inom det europeiska forskningsområdet ett enhetligt system, säkerställ anständiga arbetsvillkor och karriärmöjligheter inom forsknings- och innovationssystemet, särskilt för unga forskare, och ge forskare från tredjeländer möjlighet att arbeta och röra sig fritt inom EU.

2.14 Förankra konkurrenskraftspolitiken i långsiktiga investeringar och innovation till stöd för en hållbar industriell omställning och den gröna och den digitala omställningen.

2.15 Säkerställ att digitalisering och AI sätter människan i centrum och inte leder till osäkra anställningar, att algoritmiska system som används i anställningsprocesser och arbetsmarknadsrelationer är transparenta och rättvisa och diskuteras inom ramen för social dialog och kollektivförhandlingar, och att principen om mänsklig kontroll tillämpas effektivt vid genomförandet av AI-lagstiftning.

2.16 Investera i omskolning och livslångt lärande, som är avgörande för att arbetstagare ska få tillgång till arbetstillfällen som skapats genom den tekniska utvecklingen.

2.17 Främja arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets deltagande i utformningen av EU:s forskningsagendor.

Ekonomisk politik och sammanhållning

2.18 Säkerställ makroekonomisk och finansiell stabilitet genom en trovärdig finanspolitisk ram på medellång sikt i syfte att garantera ekonomisk och systemisk resiliens.

2.19 Inrätta en EU-investeringsfond som syftar till att tillhandahålla finansiella medel för investeringsprojekt av strategiskt europeiskt intresse och som finansieras med en blandning av medel, däribland bidrag från medlemsstaterna och nya egna medel.

2.20 Fastställ spelreglerna för riskkapital, särskilt för att stödja startup-företag och ge företag och bolag möjlighet att expandera, som ett led i att minska investeringsgapet i förhållande till USA och andra stora konkurrenter.

2.21 Förbättra ramvillkoren för privata investeringar på den inre marknaden. Detta inbegriper genomförandet av centrala delar av kapitalmarknadsunionen/europeiska spar- och investeringsunionen och fullbordandet av bankunionen. En central del av agendan bör vara att främja enhetlighet i tillsynen och stärka de europeiska tillsynsmyndigheternas roll.

2.22 Skatteförenkling bör främja tillhandahållandet av kostnadseffektiv information och förbättra användningen och utbytet av information mellan skattemyndigheter, men får inte leda till orättvisa eller oavsiktliga förändringar av skatteplikten eller skapa möjligheter till skatteundandragande eller skadlig skattekonkurrens. En konsekvensbedömning bör göras av varje förslag, så att de konkreta konsekvenserna av nya lagstiftningsinitiativ för skattebetalare och skattemyndigheter ska kunna bedömas på ett korrekt sätt.

2.23 Identifiera de effektivaste lösningarna för EU:s öar och lägg fram en helhetsstrategi för öar där man itu med öspecifika frågor.

2.24 Inkludera det civila samhället mer aktivt i EU:s agenda för städer och beakta frågan om överkomliga bostäder och dess koppling till sammanhållningspolitiken.

Socialpolitik

2.25 Se till att likabehandling och rättvis rörlighet för arbetstagare blir en hörnsten, med effektiva åtgärder mot missbruk.

2.26 Kommissionen bör utarbeta ett övergripande policypaket för en rättvis omställning i vilket fokus ligger på konsekvenserna för arbetstagare och social dialog säkerställs. Om offentliga medel används för att stimulera företagens omställningsplaner bör sociala villkor beaktas. Inrätta program för omskolning och fortbildning med fokus på de sektorer som påverkas mest av den dubbla omställningen, såsom turism och transport.

2.27 Hantera strukturella förändringar på ett socialt rättvist sätt genom inkluderande styrningsramar där deltagande, social och civil dialog samt kollektivförhandlingar prioriteras.

2.28 Inrätta ett observationsorgan för en rättvis omställning med ansvar för forskning och datainsamling, med deltagande av det organiserade civila samhället i alla skeden av omställningen.

2.29 Lägg fram ett initiativ om distansarbete och rätten att inte vara uppkopplad.

3. **En ny era för EU:s försvar och säkerhet**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

3.1 Inför en gemensam försvarspolitik och ett övergripande europeiskt försvar, eftersom strategiskt oberoende och försvarsberedskap är avgörande i det nya säkerhetsläget. Mer gemensam upphandling och investeringar i EU:s försvarsindustri är avgörande, utan att detta på ett olämpligt sätt undergräver sociala investeringar. Samtidigt bör hänsyn tas till sociala villkor, inbegripet sådana som rör kollektivförhandlingar.

3.2 Lansera en EU-omfattande offentlig kommunikationskampanj för att göra den europeiska allmänheten mer medveten om och positivt inställd till behovet av att värna Europas fred, säkerhet, välstånd och värden samt lyfta fram den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basens viktiga bidrag i detta hänseende. EESK anser att allmänhetens förtroende för EU:s försvarsförmåga också beror på uppfattningen att säkerhet omfattar skydd av grundläggande rättigheter och tillgång till grundläggande tjänster.

3.3 Stärk klimatdiplomatin och inrätta i synnerhet ett nätverk för klimatdiplomati i det civila samhället. Stärk de inhemska rådgivande grupperna.

3.4 Ta itu med klimatbetingad migration.

3.5 Behandla klimatförändringarna som ett globalt säkerhetshot genom att integrera klimatsäkerhet i försvarsstrategier, genom klimatresilient infrastruktur, hållbar resursförvaltning och utnyttjande av ny teknik genom att säkra ekonomiskt stöd för begränsning av och anpassning till klimatförändringar.

3.6 Involvera det civila samhället och den privata sektorn som viktiga partner i främjandet av klimat- och vattenresiliens.

3.7 Säkerställ att all EU-politik, inbegripet för industri, energi, jordbruk och beredskap i allmänhet inom alla sektorer, stöder vattenresiliens och garanterar att energitryggheten och livsmedelstryggheten är förenliga med klimatmålen.

4. **Stödja människor, stärka våra samhällen och vår samhällsmodell**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

4.1 Genomför en strategi för fattigdomsbekämpning som syftar till att utrota extrem fattigdom och ta itu med bostads-, energi- och transportfattigdom. Den måste också innehålla ett uttryckligt erkännande av kopplingen mellan ihållande fattigdom och demokratisk utestängning och sörja för att människor som själva upplevt fattigdom medverkar i policyutformningen och medborgardeltagandet samt att ingen berövas tillgång till grundläggande energiresurser.

4.2 Följ upp handlingsplanen för pelaren för sociala rättigheter, bland annat genom ett effektivt politiskt paket för att ge stöd till arbetstagare i den digitala och den gröna omställningen genom att förutse och hantera förändringar, med social dialog och kollektivförhandlingar som ledande principer.

4.3 Hantera levnadskostnadskrisen på ett effektivt sätt till stöd för många av EU:s ambitioner: säkerställande av en rättvis dubbel omställning, minskade ojämlikheter när det gäller möjligheter och resultat samt säkerställande av att välståndet fördelas mellan alla människor i EU.

4.4 Utveckla jämställdhetsstrategin efter 2025 i syfte att utrota könsrelaterat våld, överbrygga könsklyftorna på arbetsmarknaden, uppnå lika deltagande i olika sektorer av ekonomin, ta itu med könsbaserade löne- och pensionsklyftor, överbrygga könsklyftan inom omsorgsarbete, uppnå en jämn könsfördelning inom beslutsfattande och politik och bedöma de framsteg som hittills gjorts.

4.5 Erkänn den viktiga roll som en välfungerande social och civil dialog spelar på alla nivåer när det gäller att utveckla och genomföra arbetsmarknads- och socialpolitik,

4.6 Utveckla och genomför en inkluderande europeisk kompetensagenda, med beaktande av färdplanen för sysselsättning av hög kvalitet och prioritering av digital kompetens, kritiskt tänkande och generella färdigheter som är avgörande för demokratiskt engagemang, etisk teknikanvändning och välgrundat beslutsfattande.

4.7 Se till att initiativet om kompetensportabilitet antas skyndsamt för att möjliggöra snabbare och enklare ömsesidigt erkännande av kompetens i EU.

4.8 Ta itu med den demografiska utmaningen i hela EU med särskilt fokus på solidaritet mellan generationerna och främjande av reformer i medlemsstaterna.

4.9 Genomför en social dialog om införandet av AI-system och betona att alla initiativ som anpassar befintlig lagstiftning bör ta hänsyn till skyddet av arbetstagarnas rättigheter och säkerställa att människor fortfarande har kontroll över all interaktion mellan människa och maskin.

4.10 Genomför ungdomsgarantin och Alma-initiativet fullt ut och utvärdera den europeiska barngarantin.

4.11 Prioritera modellen ”bostad först” för att bekämpa hemlöshet bland förvärvsarbetande och utsatta grupper.

4.12 Genomför en europeisk vård- och omsorgsgaranti, där även barnomsorg ingår, för att tillhandahålla ekonomiskt överkomlig, tillgänglig och högkvalitativ hälso- och sjukvård och omsorg för människor i EU och vård- och omsorgsarbete av god kvalitet för arbetstagare inom denna sektor, i syfte att överbrygga klyftan mellan könen när det gäller obetalt omsorgsansvar och hjälpa kvinnor att stanna kvar på arbetsmarknaden och få tillgång till ett robust skyddsnät.

5. **Slå vakt om vår livskvalitet: livsmedelstrygghet, vatten och natur**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

5.1 Fokusera på incitament och på ett rättvist och effektivt genomförande av EU:s internationella åtaganden om biologisk mångfald inför nästa partskonferens för konventionen om biologisk mångfald (COP 17), till exempel genom att undersöka krediter för biologisk mångfald och se till att alla nya finansiella verktyg är socialt och miljömässigt hållbara.

5.2 Säkerställ en rättvisare distribution inom livsmedelskedjan, starkare ömsesidighet i handeln, åtgärder mot spekulation, ungdomars deltagande och obligatorisk hållbarhet vid upphandling.

5.3 Se till att all EU-politik, inbegripet på områdena industri, energi, jordbruk och generell beredskap, bidrar till vattenresiliens inom alla sektorer eftersom denna bidrar till social jämlikhet: brist på tillgång till rent vatten förvärrar ojämlikheten och bidrar till utestängning och miljömässig orättvisa, särskilt i marginaliserade och klimatutsatta samhällen.

5.4 Främja program för återbeskogning i hela EU.

5.5 Arbeta för integrering av en europeisk strategi för vattenresiliens, som bygger på principen om den mänskliga rättigheten till vatten, i genomförandet av unionens strategi för krisberedskap.

6. **Skydda vår demokrati och upprätthålla våra värden**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

6.1 Erkänn det organiserade civila samhället och arbetsmarknadens parter som demokratins pelare och nyckelaktörer för att upprätthålla de europeiska värdena mänskliga rättigheter, solidaritet och rättsstatsprincipen.

6.2 Anta en strategi för det civila samhället, med en tydlig handlingsplan, samt genomförandeåtgärder.

6.3 Stärk demokratin i arbetslivet genom social dialog, kollektivförhandlingar och ett fullständigt genomförande av arbetstagarnas rätt till information, samråd och representation. EU-institutionerna bör ge lämpligt stöd till social dialog och kollektivförhandlingar på alla nivåer i syfte att ytterligare utveckla arbetsmarknadsparternas kapacitet och vidta relevanta genomförandeåtgärder, inbegripet finansiella åtgärder, för att öka kollektivavtalstäckningen, särskilt i länder och regioner där dess potential fortfarande är outnyttjad.

6.4 Ge ungdomar egenmakt som drivkraft för en mer hållbar framtid för EU genom att skapa utrymmen för dem att delta på ett strukturerat sätt.

6.5 Vidta övergripande åtgärder för att bekämpa desinformation och felaktig information, som kan få negativa konsekvenser för våra demokratier och vår säkerhet, genom att fullt ut genomföra åtgärdsplanen mot desinformation. Utarbeta en plan som säkerställer kvaliteten på lokal och regional information, ger Europeiska utrikestjänsten tillräckliga resurser för att bekämpa och kontrollera utländsk informationsmanipulering och inblandning, samtidigt som man skyddar det civila samhällets oberoende och fria kapacitet och slår vakt om yttrandefriheten.

7. **Europa i världen: Utnyttja vår styrka och våra partnerskap**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

7.1 En gemensam försvarspolitik för EU som går hand i hand med en verklig och fullfjädrad gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som går utöver den nuvarande.

7.2 Större strategiskt oberoende kräver en samordnad strategi som kopplar samman EU:s försvar med EU:s utrikespolitik, handels- och industripolitik, forskning och innovation, full interoperabilitet mellan medlemsstaterna och gemensam eller samordnad försvarsupphandling, tillsammans med en inre marknad för försvarsprodukter och försvarstjänster.

7.3 Stärk handelsavtalens resiliens genom att diversifiera importen och skapa marknadsmöjligheter för europeiska företag. Detta skulle förbättra säkerheten och minska de geopolitiska riskerna, och samtidigt främja efterlevnaden av sociala och miljömässiga standarder och säkerställa lika villkor på global nivå för rättvis konkurrens.

7.4 Främja fred, säkerhet och försvar, global rättvisa och globala framsteg genom skydd av och aktivt engagemang i det multilaterala systemet.

7.5 Skapa en strategi för att förbättra ungdomars engagemang i den sociala och civila dialogen i EU:s grannskap, inbegripet Ukraina, Moldavien, västra Balkan, Georgien, Armenien och Euromed-regionen.

8. **Uppnå resultat tillsammans och förbereda vår union för framtiden**

EESK framför följande förslag/uppmaningar:

8.1 Utvidgningsprocessen bör fortsätta i riktning mot fred, välstånd och demokrati och samtidigt skapa långsiktig stabilitet i vår världsdel med deltagande av sociala och civila aktörer. Detta bör på ett framträdande sätt involvera Ukraina, vars demokratiska resiliens under aggressionen exemplifierar försvaret av europeiska värden, samt Moldavien och västra Balkan.

8.2 En stark investeringspolitik med fokus på de mest avancerade tekniska sektorerna, skapandet av en europeisk energimarknad som avsevärt sänker energipriserna och genomförandet av en rättvis dubbel grön och digital omställning.

8.3 Inrättandet av en europeisk fond för strategiska investeringar med inriktning på att finansiera europeiska prioriterade projekt. Dessutom bör den fleråriga budgetramen 2028–2034 avsevärt öka de resurser som öronmärkts för prioriterade investeringar, med beaktande av strikta sociala villkor.

8.4 En pragmatisk bedömning för att säkerställa att faciliteten för återhämtning och resiliens är fullt ändamålsenlig.

8.5 Tillräcklig finansiering till den europeiska försvarsunionen, inbegripet en stark finansieringsram för att nå målet att investera 80 % av de europeiska försvarsbudgetarna inom unionen senast 2040, och nya finansieringsverktyg för att öka den tekniska kapaciteten.

8.6 Försvarsinvesteringar bör åtföljas av robusta tillsynsmekanismer och transparent rapportering som säkerställer ansvarsskyldighet och samtidigt slår vakt om legitima säkerhetsintressen. Arbetsmarknadens parter och det civila samhället bör involveras i uppföljningen av de socioekonomiska effekterna av försvarsinvesteringar.

8.7 Innovativa processer för civil dialog som är anpassade till ungdomars intressen och sätt att engagera sig. EU:s ungdomsdialog och EU:s ungdomstest är viktiga exempel på instrument för deltagandebaserat beslutsfattande som involverar ungdomsföreträdare i samråd, konsekvensbedömningar och begränsningsåtgärder, vilket bidrar till att ungdomsfrågor beaktas på institutionell nivå.

Bryssel den 19 juni 2025.

Oliver RÖPKE

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande